

Báo mạng điện tử với cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng ở Việt Nam hiện nay

Ngày nhận bài: 29/10/2025 | Ngày phản biện: 30/10/2025 | Ngày xuất bản: 28/11/2025

Tác giả: Nguyễn Văn Minh (Tạp chí Thương hiệu và Pháp luật)

Tóm tắt: Phòng, chống tham nhũng là một trong những nhiệm vụ trọng tâm, thường xuyên và lâu dài của Đảng, Nhà nước và toàn xã hội Việt Nam. Trong bối cảnh công cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng được đẩy mạnh với quyết tâm chính trị cao, báo chí nói chung và báo mạng điện tử nói riêng ngày càng khẳng định vai trò quan trọng như một kênh thông tin chủ lực, một công cụ giám sát hiệu quả và một lực lượng xã hội tích cực. Với lợi thế về tốc độ, phạm vi lan tỏa và khả năng tương tác cao, báo mạng điện tử không chỉ phát hiện, phản ánh kịp thời các hành vi tham nhũng mà còn góp phần định hướng dư luận xã hội, thúc đẩy minh bạch, tạo áp lực chính trị - xã hội và hỗ trợ hoàn thiện thể chế.

1. Bối cảnh đấu tranh phòng, chống tham nhũng ở Việt Nam hiện nay

Tham nhũng là một hiện tượng xã hội - chính trị mang tính toàn cầu, tồn tại ở hầu hết các quốc gia với quy mô, mức độ và hình thức khác nhau. Ở Việt Nam, tham nhũng được Đảng và Nhà nước xác định là "một trong những nguy cơ đe dọa sự sống còn của chế độ ta"⁽¹⁾, làm suy yếu bộ máy nhà nước, xói mòn niềm tin của nhân dân, gây tổn hại lớn cho sự phát triển kinh tế - xã hội và cản trở tiến trình hội nhập quốc tế. Đặc điểm của tham nhũng tại Việt Nam thể hiện ở tính có hệ thống, xảy ra ở nhiều cấp, nhiều ngành, nhiều lĩnh vực; thủ đoạn ngày càng tinh vi, phức tạp, gắn với lợi ích nhóm, khai thác kẽ hở trong cơ chế, chính sách để trục lợi. Trong bối cảnh phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế sâu rộng, các hình thức tham nhũng có xu hướng "ẩn sâu" và "chuyển hóa" cũng đòi hỏi những phương thức phát hiện và đấu tranh toàn diện, hiệu quả hơn.

Trước thực trạng đó, công tác phòng, chống tham nhũng ở Việt Nam những năm gần đây đã có nhiều bước chuyển biến sâu sắc, đặc biệt từ năm 2016 đến nay. Đây là giai đoạn Đảng và Nhà nước triển khai quyết liệt theo đúng quan điểm “không có vùng cấm, không có ngoại lệ, bất kể đó là ai”⁽²⁾ của cố Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng. Từ nửa cuối năm 2024 đến nay, dưới sự chỉ đạo của Tổng Bí thư Tô Lâm, công tác phòng, chống tham nhũng đã có sự đổi mới tích cực theo hướng đấu tranh kiên trì, quyết liệt nhưng phải “gắn với tăng tốc bứt phá, phát triển kinh tế - xã hội”⁽³⁾.

Dưới sự định hướng, chỉ đạo sâu sát của Đảng, Nhà nước, nhiều vụ án tham nhũng lớn được phát hiện, đã và đang điều tra, truy tố, xét xử công khai, nghiêm minh, liên quan đến cả những cán bộ cấp cao thuộc diện Trung ương quản lý, điển hình như vụ án của Tập đoàn FLC, AIC, Vạn Thịnh Phát, Phúc Sơn, Việt Á, Tân Hoàng Minh, Tân Hiệp Phát, Nhật Cường, Tập đoàn Thuận An (giai đoạn 2); các vụ án gây lãng phí liên quan đến dự án xây dựng cơ sở 2 Bệnh viện Bạch Mai và cơ sở 2 Bệnh viện Hữu nghị Việt Đức⁽⁴⁾, Khởi tố gần 1.000 bị can tại Thanh Hóa sau hơn 2 tháng vận hành chính quyền 2 cấp⁽⁵⁾...

Quá trình này thể hiện bản lĩnh chính trị kiên định, quyết tâm làm trong sạch bộ máy, đồng thời tạo hiệu ứng tích cực lan tỏa mạnh mẽ trong toàn xã hội; góp phần giữ vững ổn định chính trị, phát triển kinh tế - xã hội, củng cố niềm tin của cán bộ, Đảng viên và nhân dân đối với Đảng, Nhà nước và chế độ.

Một điểm nhấn quan trọng của giai đoạn này là việc hoàn thiện thể chế và tăng cường cơ chế lãnh đạo, chỉ đạo thống nhất, xuyên suốt từ Trung ương đến địa phương. Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực (nay là Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực) được thành lập và hoạt động hiệu quả; các ban chỉ đạo cấp tỉnh lần lượt được kiện toàn, tạo thành mạng lưới chỉ đạo đồng bộ, nhất quán. Luật Phòng, Chống tham nhũng năm 2018 được ban hành với nhiều nội dung đổi mới, mở rộng phạm vi điều chỉnh sang khu vực ngoài nhà nước, tăng cường các biện pháp công khai, minh bạch và kiểm soát tài sản, thu nhập của người có chức vụ, quyền hạn. Các nghị định, thông tư hướng dẫn cũng được ban hành kịp thời, tạo hành lang pháp lý ngày càng hoàn thiện.

Đấu tranh phòng, chống tham nhũng ở Việt Nam không chỉ là nhiệm vụ của các cơ quan chức năng mà là trách nhiệm của toàn hệ thống chính trị và xã hội. Đảng và Nhà nước nhấn mạnh yêu cầu phải phát huy sức mạnh tổng hợp của các tổ chức chính trị, tổ chức xã hội, cộng đồng doanh nghiệp và nhân dân trong cuộc đấu tranh này. Trong đó, báo chí nói chung và báo mạng điện tử nói riêng được xem là lực lượng đặc biệt quan trọng, là “vũ khí sắc bén” trong phát hiện, phản ánh, giám sát và định hướng dư luận xã hội. Các nghị quyết, chỉ thị của Đảng cũng như các quy định pháp luật đều khẳng định vai trò không thể thay thế của báo chí trong hệ sinh thái phòng, chống tham nhũng và nhấn mạnh chức năng thông tin, phản biện xã hội và giám sát quyền lực của báo chí.

Sự phát triển nhanh chóng của công nghệ thông tin, đặc biệt là Internet và các nền tảng truyền thông số, đã làm thay đổi sâu sắc môi trường truyền thông ở Việt Nam. Báo mạng điện tử trở thành một kênh thông tin chủ lực, cập nhật thông tin nhanh, đa dạng về hình thức thể hiện và có khả năng lan tỏa, tương tác sâu với công chúng. Trong nhiều vụ án tham nhũng lớn, báo mạng điện tử là nơi đầu tiên công bố thông tin, dẫn dắt dư luận, tạo áp lực xã hội để cơ quan chức năng nhanh chóng vào cuộc. Đồng thời, báo mạng điện tử cũng đóng vai trò là diễn đàn phản biện, nơi các chuyên gia, tổ chức xã hội và người dân có thể bày tỏ quan điểm, từ đó thúc đẩy tính minh bạch, nâng cao trách nhiệm giải trình của các cơ quan nhà nước.

Tuy nhiên, bối cảnh này cũng đặt ra không ít thách thức. Một mặt, báo mạng điện tử phải đối mặt với sự cạnh tranh khốc liệt từ mạng xã hội, nơi thông tin lan truyền nhanh nhưng thiếu kiểm chứng, dễ dẫn đến méo mó thông tin hoặc thao túng dư luận. Mặt khác, báo mạng điện tử phải bảo đảm thực hiện đồng thời hai yêu cầu: phản ánh trung thực, khách quan, kịp thời hành vi tham nhũng; và tuân thủ định hướng chính trị, pháp luật, đảm bảo ổn định chính trị - xã hội. Điều đó đòi hỏi các cơ quan báo chí phải có bản lĩnh chính trị vững vàng, năng lực nghiệp vụ điều tra chuyên sâu, cùng với một môi trường pháp lý đủ mạnh để bảo vệ nhà báo.

Tổng thể, bối cảnh đấu tranh phòng, chống tham nhũng ở Việt Nam hiện nay vừa chứa đựng những điều kiện thuận lợi chưa từng có, với quyết tâm chính trị mạnh mẽ, hệ thống pháp lý ngày càng hoàn thiện, sự tham gia tích cực của toàn xã hội và sự phát triển của truyền thông số; vừa đặt ra yêu cầu mới đối với báo chí, đặc biệt là báo

mạng điện tử, trong việc phát huy vai trò như một lực lượng xã hội quan trọng, tham gia vào tất cả các khâu: phát hiện, phản ánh, định hướng dư luận, giám sát quyền lực và thúc đẩy hoàn thiện thể chế.

2. Cơ sở chính trị và pháp lý của báo mạng điện tử trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng

Thứ nhất, cơ sở chính trị.

Ở Việt Nam, vai trò đấu tranh phòng, chống tham nhũng của báo chí nói chung và báo mạng điện tử nói riêng được xác định rõ trong đường lối, chủ trương của Đảng. Ngay từ những văn kiện quan trọng như Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội, các kỳ Đại hội Đảng, nhiều nghị quyết, chỉ thị của Trung ương đã nhấn mạnh vai trò đặc biệt của báo chí trong việc phản ánh thực tiễn, định hướng dư luận, tham gia giám sát quyền lực nhà nước, củng cố niềm tin của nhân dân, tạo đồng thuận xã hội và bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng.

Đặc biệt, từ Đại hội XII của Đảng đến nay, công tác phòng, chống tham nhũng được nâng lên thành một cuộc đấu tranh chính trị lớn, toàn diện và lâu dài. Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XII) đã chỉ rõ một trong những biểu hiện suy thoái là tham nhũng; đồng thời khẳng định việc phát huy vai trò giám sát của Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể chính trị - xã hội, của nhân dân, báo chí và công luận⁽⁶⁾ là một trong những giải pháp then chốt nhằm ngăn chặn, đẩy lùi suy thoái hiệu quả. Lãnh đạo Đảng, Nhà nước nhiều lần khẳng định báo chí là “lực lượng xung kích trên mặt trận chống tham nhũng”, có vai trò phát hiện, phản ánh, cổ vũ, định hướng dư luận và giám sát xã hội. Đây là những chỉ đạo mang tính định hướng chiến lược, khẳng định rõ vị trí của báo mạng điện tử trong hệ thống chính trị.

Song song với đó, công cuộc xây dựng và chỉnh đốn Đảng gắn liền với yêu cầu công khai, minh bạch và kiểm soát quyền lực. Báo mạng điện tử, nhờ đặc trưng nhanh nhạy, khả năng lan tỏa rộng và tương tác sâu, có vai trò quan trọng trong việc chuyển tải kịp thời chủ trương, chính sách về phòng, chống tham nhũng đến toàn xã hội; tạo áp lực xã hội thúc đẩy các cơ quan công quyền hành động; đồng thời phản ánh tiếng nói của nhân dân. Đây cũng chính là biểu hiện cụ thể của cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, nhân dân làm chủ” trong lĩnh vực phòng, chống tham nhũng.

Các nghị quyết, chỉ thị của Đảng về công tác tư tưởng, báo chí cũng liên tục nhấn mạnh yêu cầu tăng cường tính chiến đấu, phản biện và vai trò định hướng của báo chí trước các hiện tượng tham nhũng. Đặc biệt, Nghị quyết số 35-NQ/TW năm 2018 đã giao nhiệm vụ quan trọng cho báo chí trong việc chủ động thông tin, đấu tranh làm thất bại âm mưu, thủ đoạn lợi dụng các vụ việc tham nhũng để xuyên tạc, gây mất niềm tin trong xã hội⁽⁷⁾. Đây là nền tảng chính trị để báo mạng điện tử phát huy vai trò không chỉ là phát hiện, phản ánh mà còn định hướng dư luận và bảo vệ chính trị tư tưởng trong cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng hiện nay.

Thứ hai, cơ sở pháp lý.

Song song với cơ sở chính trị, hệ thống pháp luật Việt Nam đã tạo dựng một nền tảng pháp lý quan trọng nhằm phát huy vai trò của báo mạng điện tử trong phòng, chống tham nhũng. Trước hết, Luật Báo chí năm 2016 quy định rõ quyền và nghĩa vụ của cơ quan báo chí, nhà báo trong việc thông tin trung thực về tình hình đất nước, phản ánh ý kiến, nguyện vọng của nhân dân; thực hiện chức năng giám sát và phản biện xã hội; phát hiện và đấu tranh chống lại các hành vi vi phạm pháp luật, tiêu cực, tham nhũng. Luật cũng khẳng định quyền tiếp cận thông tin của báo chí, nghĩa vụ của các cơ quan nhà nước trong việc cung cấp thông tin kịp thời, chính xác cho báo chí. Đây là căn cứ pháp lý trực tiếp để báo mạng điện tử tác nghiệp trong các vụ việc tham nhũng, đảm bảo quyền đưa tin và phản ánh.

Bên cạnh đó, Luật Phòng, Chống tham nhũng năm 2018 là văn bản pháp lý trung tâm điều chỉnh hoạt động phòng, chống tham nhũng. Luật này nhấn mạnh vai trò công khai, minh bạch và giám sát của xã hội trong phòng ngừa tham nhũng; đồng thời quy định rõ trách nhiệm của cơ quan báo chí trong việc phát hiện, phản ánh hành vi tham nhũng, bảo vệ người tố cáo, người cung cấp thông tin. Đặc biệt, luật mở rộng phạm vi điều chỉnh sang khu vực ngoài nhà nước, tạo điều kiện để báo chí theo dõi, giám sát cả những lĩnh vực có liên quan đến doanh nghiệp tư nhân, nơi tham nhũng có thể diễn ra dưới nhiều hình thức phức tạp. Các điều khoản về công khai tài sản, thu nhập, trách nhiệm giải trình, cung cấp thông tin của cơ quan nhà nước là những cơ sở pháp lý quan trọng để báo mạng điện tử khai thác, phản ánh và điều tra tham nhũng.

Ngoài hai đạo luật nền tảng trên, còn nhiều văn bản quy phạm pháp luật khác tạo hành lang cho báo mạng điện tử phát huy vai trò trong phòng, chống tham nhũng. Các nghị định, thông tư hướng dẫn thi hành Luật Báo chí và Luật Phòng, Chống tham nhũng quy định cơ chế phối hợp giữa cơ quan báo chí với cơ quan thanh tra, kiểm tra, kiểm toán, điều tra và truy tố trong cung cấp, xử lý thông tin. Quy định về bảo vệ người tố cáo (Luật Tố cáo năm 2018), quyền tiếp cận thông tin (Luật Tiếp cận thông tin năm 2016) cũng như các văn bản về cải cách tư pháp, cải cách hành chính đều góp phần củng cố môi trường pháp lý cho hoạt động của báo chí.

Đáng chú ý, trong những năm gần đây, các cơ quan quản lý báo chí và Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực đã ban hành nhiều hướng dẫn, quy chế phối hợp cụ thể nhằm nâng cao hiệu quả thông tin báo chí về phòng, chống tham nhũng. Ví dụ, các quy định về việc cung cấp thông tin định kỳ, vụ việc nổi cộm cho báo chí; cơ chế phát ngôn, họp báo định kỳ của các cơ quan chức năng; quy trình xử lý thông tin do báo chí chuyển cho cơ quan chức năng. Đây là những bước tiến quan trọng, giúp báo mạng điện tử không chỉ là kênh thông tin đơn lẻ mà trở thành một mắt xích trong chuỗi phát hiện - xử lý - truyền thông về các vụ việc tham nhũng.

Như vậy, cơ sở pháp lý hiện hành ở Việt Nam đã tạo điều kiện tương đối đầy đủ để báo mạng điện tử phát huy vai trò trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng. Tuy nhiên, để nâng cao hiệu quả hơn nữa, cần tiếp tục hoàn thiện các quy định về bảo vệ nhà báo, người cung cấp thông tin, cơ chế chia sẻ dữ liệu giữa các cơ quan chức năng và báo chí, cũng như tăng cường thực thi pháp luật nhằm bảo đảm quyền tiếp cận thông tin của báo chí được thực hiện một cách thực chất.

3. Vai trò của báo mạng điện tử trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng

Thứ nhất, phát hiện và phản ánh hành vi tham nhũng.

Đây là vai trò đầu tiên và nổi bật nhất của báo mạng điện tử trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng. Nhờ tính nhanh nhạy và khả năng tiếp cận rộng, báo mạng điện tử có thể kịp thời phát hiện các dấu hiệu tiêu cực từ nhiều nguồn: đơn thư bạn đọc, phản ánh của người dân, kết quả điều tra độc lập của phóng viên hoặc từ các nguồn dữ liệu mở.

Thực tế ở Việt Nam cho thấy nhiều vụ án tham nhũng nghiêm trọng ban đầu được dư luận biết đến qua các bài viết trên báo mạng điện tử như: Vụ “con bạc triệu đô” Bùi Tiến Dũng và tiêu cực lớn ở PMU18; vụ cán bộ lãnh đạo thị xã Đồ Sơn, thành phố Hải Phòng chia chác hàng chục mảnh đất trị giá hàng tỷ đồng; vụ siêu lừa đảo Nguyễn Đức Chi cùng dự án Rusalka, Khánh Hòa; vụ án xảy ra tại Tập đoàn Dầu khí quốc gia Việt Nam; vụ chạy hạn ngạch (QUOTA) dệt may tại Bộ Thương mại (cũ); vụ trục lợi bảo hiểm xảy ra tại Công ty Cổ phần bảo hiểm Petrolimex (PJICO); dự án xây dựng cầu Bãi Cháy; vụ VINASHIN...⁽⁸⁾. Những thông tin này không chỉ cung cấp dữ liệu ban đầu cho cơ quan chức năng khi các cơ quan này chưa kịp phát hiện đồng thời còn tạo hiệu ứng xã hội mạnh mẽ, buộc các cơ quan có thẩm quyền phải nhanh chóng vào cuộc xác minh, xử lý. Báo mạng điện tử nhờ vậy trở thành “tai mắt” của xã hội trong việc phát hiện tham nhũng, góp phần thu hẹp không gian “an toàn” cho các hành vi sai phạm.

Thứ hai, tuyên truyền, giáo dục và nâng cao nhận thức xã hội.

Báo mạng điện tử truyền tải chủ trương, đường lối, chính sách, pháp luật về phòng, chống tham nhũng; đồng thời giáo dục, nâng cao nhận thức của cán bộ, Đảng viên và người dân về nguy cơ, tác hại cũng như cách thức phòng ngừa tham nhũng. Với khả năng xuất bản nhanh và đa dạng hình thức thể hiện (tin, bài phân tích, chuyên đề, đồ họa thông tin, video,...), báo mạng điện tử có thể tiếp cận nhiều nhóm đối tượng khác nhau, từ công chúng phổ thông đến giới chuyên gia.

Thông qua các chuyên mục, chuyên trang về phòng, chống tham nhũng (như Báo Bảo vệ pháp luật có chuyên mục “Báo chí phòng, chống tham nhũng, tiêu cực”; Báo Thanh tra Chính phủ có chuyên mục “Phòng, chống tham nhũng”; Báo Bình Phước có chuyên mục “Phòng, chống tham nhũng, lãng phí”;...), báo mạng điện tử thường xuyên phổ biến các quy định pháp luật mới, giới thiệu các mô hình tốt, điển hình tiên tiến, đồng thời lên án các hành vi tham nhũng, tạo nên môi trường thông tin lành mạnh. Đây là công cụ quan trọng để xây dựng thái độ không khoan nhượng với tham nhũng trong xã hội, góp phần hình thành văn hóa liêm chính trong cán bộ và cộng đồng.

Thứ ba, giám sát và phản biện xã hội.

Báo mạng điện tử giữ vai trò đặc biệt trong hoạt động giám sát quyền lực và phản biện xã hội. Nhờ tốc độ cập nhật thông tin và khả năng khai thác đa nguồn, báo mạng điện tử có thể theo sát quá trình điều tra, xử lý các vụ việc tham nhũng, giám sát việc thực thi chính sách, pháp luật về phòng, chống tham nhũng. Những bài viết phản ánh chậm trễ trong xử lý, biểu hiện bao che, né tránh hoặc bất cập trong thực thi pháp luật là kênh thông tin quan trọng giúp dư luận xã hội tham gia giám sát, qua đó nâng cao tính minh bạch và trách nhiệm giải trình của các cơ quan nhà nước. Điển hình có thể kể đến các bài báo: "Đừng để những "cái sai" đã rõ vẫn cứ bị làm ngơ" (Báo Nhân dân), "Chậm xử lý, ai chịu trách nhiệm?" (Báo Thanh niên); "Đấu giá tài sản công và bài toán minh bạch, chống thất thoát" (Báo Pháp luật TP. Hồ Chí Minh); "Phòng, chống tham nhũng, tiêu cực từ việc khắc phục "bệnh sợ trách nhiệm"" (Báo Nhân dân), ...

Không chỉ dừng lại ở việc phản ánh, báo mạng điện tử còn thực hiện chức năng phản biện thông qua các bài phân tích, bình luận, phỏng vấn chuyên gia, nêu kiến nghị, gợi mở giải pháp về những vấn đề nổi cộm/bất cập trong phòng, chống tham nhũng với hướng tiếp cận mới, tư duy cởi mở, đa chiều cạnh và có tính phản biện cao. Chuyên mục "Góc nhìn" của Báo VnExpress là một minh chứng rõ nét, đây là chuyên mục đặt hàng các chuyên gia viết về những vấn đề thời sự, xã hội "nóng" (bao gồm vấn đề tham nhũng), thu hút lượt xem và bình luận rất lớn từ độc giả. Sử dụng phương pháp thống kê cho thấy, từ tháng 01/2021 - 06/2025, chuyên mục này đăng tải 8 bài viết liên quan đến vấn đề tham nhũng gồm: "Tham nhũng vặt" (ngày 24/05/2022), "Nộp tiền chuộc tội" (ngày 06/07/2022), "Vì sao khó chống tham nhũng" (ngày 19/07/2022), "Thanh tra nhận hối lộ" (ngày 01/01/2023), "Ăn chia phẩm giá" (ngày 21/07/2023), "Tiền giải cứu của ai" (ngày 27/07/2023), "Cảm ơn và hối lộ" (ngày 02/08/2023), "Bình thường hóa tham nhũng" (ngày 10/05/2024). Đây là hình thức tham gia trực tiếp vào quá trình hoạch định và thực thi chính sách phòng, chống tham nhũng cũng như góp phần giúp xã hội nhận diện đúng vấn đề.

Thứ tư, hỗ trợ hoạch định chính sách và hoàn thiện thể chế.

Báo mạng điện tử cung cấp thông tin và kiến nghị nhằm hỗ trợ quá trình hoạch định chính sách, xây dựng và hoàn thiện thể chế phòng, chống tham nhũng. Các bài điều tra, phóng sự chuyên sâu, loạt bài phản ánh những "kẽ hở" trong cơ chế quản lý,

những khoảng trống trong pháp luật hay những bất cập trong tổ chức thực hiện chính sách là nguồn dữ liệu thực tiễn quý giá cho các nhà hoạch định chính sách. Một số bài báo minh họa vai trò này của báo mạng điện tử có thể kể đến như: “Đất đai và “bạch tuộc” tham nhũng (Bài 3): “Lỗ hổng” từ chính sách” (Tạp chí diễn đàn doanh nghiệp), “Lỗ hổng quản lý và nguy cơ khoa học bị trục lợi” (Tạp chí Kinh tế - Tài chính), Loạt 3 bài “Bóp méo và trục lợi chính sách nhà ở công nhân tại Khu công nghiệp Thăng Long (Đông Anh – Hà Nội)” (Báo Tiếng nói Việt Nam); Loạt 5 bài “Những góc khuất trong giao khoán quản lý, bảo vệ rừng tại Bảo Lâm (Lâm Đồng)” (Báo Lâm Đồng); Loạt 5 bài “Chống lãng phí, tiêu cực trong xây dựng và thực thi pháp luật: Đòi hỏi cấp bách” (Báo Pháp luật Việt Nam); “Gỡ điểm nghẽn thể chế để khơi thông nguồn lực đầu tư công” (Báo và phát thanh, truyền hình Đà Nẵng), ...

Nhiều quy định pháp luật, nghị định hoặc quyết định hành chính ở Việt Nam đã được điều chỉnh sau khi báo mạng điện tử nêu rõ những điểm bất hợp lý. Đơn cử, trong thời gian lấy ý kiến sửa đổi Luật Phòng, Chống tham nhũng năm 2005 (được sửa đổi, bổ sung năm 2007 và năm 2012), báo mạng điện tử cũng tích cực đóng góp ý kiến dựa trên những “lỗ hổng thực tiễn” và nhiều kiến nghị đã được ghi nhận trong Luật sửa đổi. Ví dụ: Các bài viết “Vướng mắc, bất cập khi thi hành Luật Phòng, chống tham nhũng năm 2005 và một số kiến nghị, giải pháp hoàn thiện” (Tạp chí Dân chủ và Pháp luật), “Kiến nghị sửa đổi toàn diện Luật Phòng, Chống tham nhũng” (Báo Thanh niên), “Dự thảo Luật phòng, chống tham nhũng phòng nhiều hơn chống” (Báo Tuổi trẻ) có một số kiến nghị nổi bật về việc xây dựng hệ thống cơ quan chuyên trách kiểm soát tài sản, thu nhập và phải thanh toán không dùng tiền mặt khi thực hiện giao dịch có giá trị lớn. Thực tế, các kiến nghị này đã được luật hóa tại Điều 29 và Điều 30 của Luật Phòng, Chống tham nhũng năm 2018. Đây là một bước tiến quan trọng trong quá trình hoàn thiện hệ thống pháp luật về phòng, chống tham nhũng và mang lại giá trị cao cho hoạt động kiểm soát tham nhũng trên thực tế.

Việc đăng tải ý kiến của chuyên gia, nhà khoa học, nhà quản lý trên báo mạng điện tử cũng góp phần tạo ra các diễn đàn phản biện chính sách rộng rãi, giúp quá trình hoạch định chính sách trở nên dân chủ, minh bạch và thực tiễn hơn. Như vậy, báo mạng điện tử không chỉ đồng hành với cơ quan chức năng trong xử lý vụ việc cụ thể, mà còn tham gia vào việc hình thành những thay đổi mang tính cấu trúc để ngăn ngừa tham nhũng lâu dài.

Thứ năm, tạo diễn đàn công luận và thúc đẩy trách nhiệm xã hội của công dân.

Trong bối cảnh truyền thông số, báo mạng điện tử đóng vai trò quan trọng trong việc hình thành và dẫn dắt các diễn đàn công luận về tham nhũng. Các chuyên mục bình luận, mục ý kiến bạn đọc, tọa đàm trực tuyến hoặc diễn đàn chuyên đề trên báo mạng điện tử cho phép các tầng lớp nhân dân, giới chuyên gia, các tổ chức xã hội và cơ quan nhà nước trao đổi, tranh luận một cách công khai, đa chiều về các vụ việc tham nhũng cũng như các chính sách phòng ngừa. Đây là môi trường thuận lợi để công chúng thể hiện quyền làm chủ, quyền giám sát, đồng thời thúc đẩy các cơ quan chức năng phải minh bạch, giải trình trước xã hội.

Bên cạnh đó, báo mạng điện tử còn góp phần khơi dậy và thúc đẩy trách nhiệm công dân trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng. Người dân không chỉ là đối tượng tiếp nhận thông tin mà còn có thể trở thành người cung cấp thông tin, cộng tác viên xã hội thông qua các kênh tương tác, gửi bài, phản ánh trực tuyến. Đây là biểu hiện của mô hình “báo chí công dân” - một xu hướng quan trọng trong truyền thông hiện đại, giúp mở rộng mạng lưới phát hiện và giám sát tham nhũng ra toàn xã hội. Một trong những đơn vị báo mạng điện tử dẫn đầu xu hướng này có thể kể đến Báo Bảo vệ Pháp luật với chuyên mục có tên “Báo chí công dân”. Trong chuyên mục, các bài báo đăng tải công khai phản ánh của công dân về những khó khăn, vướng mắc hoặc bất cập nổi cộm trong xã hội (bao gồm tham nhũng), thu hút sự chú ý của dư luận, chuyển tải thông tin và thúc đẩy các cơ quan chức năng sớm vào cuộc, có thể kể đến các bài viết như: “Hải Phòng: Cần làm rõ phản ánh việc mua bán đất nghĩa trang tại phường Đông Hải” (đăng ngày 05/11/2025), “Dấu hiệu “bất thường” trong công tác đấu thầu tại Bệnh viện đa khoa khu vực La Gi?” (đăng ngày 25/02/2025), “Hòa Bình: Đục khoét đồi núi khai thác than bất chấp “lệnh” đóng cửa mỏ của UBND tỉnh” (đăng ngày 17/02/2023), “Thái Bình: Dự án chống sạt lở mới hoàn thành đã sạt lở, nứt toác” (đăng ngày 10/08/2021);...

Có thể thấy, báo mạng điện tử giữ vị trí không thể thay thế trong cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng ở Việt Nam hiện nay. Việc phát huy đầy đủ các vai trò này đòi hỏi sự bảo đảm về chính trị, pháp lý, cũng như nâng cao năng lực, bản lĩnh của các cơ quan báo chí và đội ngũ nhà báo, đặc biệt là trong bối cảnh thông tin số và dư luận

xã hội vận động nhanh chóng.

4. Kết luận

Trong bối cảnh cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng ở Việt Nam được đẩy mạnh với quyết tâm chính trị cao và sự tham gia của toàn xã hội, báo mạng điện tử ngày càng thể hiện vai trò đặc biệt quan trọng. Không chỉ là kênh truyền tải thông tin nhanh nhạy, báo mạng điện tử còn là lực lượng xã hội tích cực tham gia vào nhiều khâu của quá trình đấu tranh: từ phát hiện, phản ánh hành vi tham nhũng đến tuyên truyền, định hướng dư luận, giám sát quyền lực và góp phần hoàn thiện thể chế.

Với lợi thế về tốc độ, phạm vi lan tỏa và khả năng tương tác, báo mạng điện tử đã trở thành một công cụ hữu hiệu trong việc phát huy sức mạnh của công luận, tạo áp lực xã hội, thúc đẩy sự minh bạch và trách nhiệm giải trình của các cơ quan nhà nước. Đồng thời, đây cũng là diễn đàn quan trọng để nhân dân và các tổ chức xã hội thể hiện quyền giám sát, góp phần củng cố niềm tin của xã hội vào quyết tâm chính trị của Đảng và Nhà nước.

Để phát huy hơn nữa vai trò này, cần tiếp tục hoàn thiện hành lang pháp lý, nâng cao năng lực chính trị và nghiệp vụ của đội ngũ làm báo, tăng cường phối hợp giữa báo chí và các cơ quan chức năng. Khi đó, báo mạng điện tử sẽ thực sự trở thành một lực lượng xung kích, góp phần quan trọng vào thành công của cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng ở Việt Nam hiện nay./.

Tài liệu tham khảo

(1) Đảng Cộng sản Việt Nam (2006), Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ X, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội, tr46, 263-264.

(2) Báo điện tử Chính Phủ xây dựng chính sách, pháp luật (2022), Toàn văn: Kết luận của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng tại cuộc họp phòng chống tham nhũng, tiêu cực, <https://xaydungchinhhsach.chinhphu.vn/toan-van-ket-luan-cua-tong-bi-thu-nguyen-phu-trong-tai-cuoc-hop-phong-chong-tham-nhung-tieu-cuc-11922118204327577.htm>, đăng tải ngày 18/11/2022.

(3) Báo Chính Phủ (2024), Tổng Bí thư Tô Lâm chủ trì họp Thường trực Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, <https://baochinhphu.vn/tong-bi-thu-to-lam-chu-tri-hop-thuong-truc-ban-chi-dao-trung-uong-ve-phong-chong-tham-nhung-lang-phi-tieu-cuc-102241030171518045.htm>, đăng tải ngày 30/10/2024.

- (4) Thông tấn xã Việt Nam (2025), Xử lý dứt điểm các vụ án, vụ việc tham nhũng, lãng phí nghiêm trọng, phức tạp, <https://daihoiđang.vn/xu-ly-dut-diem-cac-vu-an-vu-viec-tham-nhung-lang-phi-nghiem-trong-phuc-tap-post4503.html>, đăng tải ngày 29/09/2025.
- (5) Báo Lao động (2025), 2 tháng Thanh Hóa khởi tố gần 1.000 bị can, quét sạch tội phạm là bảo vệ dân, <https://laodong.vn/ban-doc/2-thang-thanh-hoa-khoi-to-gan-1000-bi-can-quet-sach-toi-pham-la-bao-ve-dan-1575543.lđo>, đăng tải ngày 16/09/2025.
- (6) Ban Chấp hành Trung ương (2016), Nghị quyết số 04-NQ/TW của Ban chấp hành Trung ương Đảng khóa XII về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện "tự diễn biến", "tự chuyển hóa" trong nội bộ, <https://tulieuvankien.dangcongsan.vn/van-kien-tu-lieu-ve-dang/hoi-nghi-bch-trung-uong/khoa-xii/nghi-quyet-so-04nq-tw-ngay-30102016-hoi-nghi-lan-thu-tu-ban-chap-hanh-trung-uong-dang-khoa-xii-ve-tang-cuong-xay-dung-chinh-550>, truy cập ngày 05/11/2025.
- (7) Bộ Chính trị (2018), Nghị quyết số 35-NQ/TW về tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trong tình hình mới.
- (8) PGS.TS Phạm Minh Sơn (2025), Vai trò của báo chí trong cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực ở Việt Nam hiện nay, Tạp chí Lý luận Chính trị và Truyền thông, <https://lyluanchinhtrivatruyenthong.vn/vai-tro-cua-bao-chi-trong-cuoc-dau-tranh-phong-chong-tham-nhung-tieu-cuc-o-viet-nam-hien-nay-p28926.html>, đăng tải ngày 09/01/2025.